

slovenský národopis

| 2 | 24 |

VEDA, VYDAVATELSTVO
SLOVENSKEJ
AKADÉMIE VIED, 1976

V prezentovanom čísle Slovenského národopisu sú online
sprístupnené iba publikácie pracovníkov Ústavu etnológie SAV
(v obsahu farebne odlišené).

Ostatné práce, na ktoré ÚEt SAV nemá licenčné
zmluvy, sú vynechané.

Slovenský národopis je evidovaný v nasledujúcich databázach

www.ebsco.com

www.cejsh.icm.edu.pl

www.cceol.de

www.mla.org

www.ulrichsweb.com

www.willingspress.com

Impaktovaná databáza European Science Foundation (ESF)
European Reference Index for the Humanities (ERIH): www.esf.org

OBSAH

Národopisný výskum robotníckych oblastí	153
Ján Michálek: Robotnícké oblasti na Slovensku ako súčasť národopisného výskumu	155
Lubica Droppová: K problematike folkloristického výskumu robotníckych oblastí na Slovensku v súčasnosti	161
Soňa Burlasová: Nad otázkami bádania o robotníckych piesňach	167
Jozef Ušák: K niektorým problémom etnografického štúdia robotníckych oblastí na Slovensku	173
Antonín Robek: K některým otázkám etnografického studia dělnictva (vesnické chudiny) na panství Zvoleněves v první polovině 19. století	179
Miriam Moravcová: Problematika studia oděvu ve velkoměstském pražském prostředí	193
Jarmila Šťastná: Vliv charakteru průmyslových oblastí na formování stravy dělníků	199
Jitka Noušová: Hornická osada	203
Bohuslav Beneš: Postavení dělnického folklóru v současném folklorismu	210
Antonín Satke: Hornický prozaický folklór v českých revírech v současnosti	214

DISKUSIA

Materiály zo seminára o interetnických vzťahoch v ľudovom staviteľstve	222
Václav Frolec: Etnická teorie a interetnické vztahy při studiu lidového stavitelství	223
Ján Botík: Modifikácia atribútov ľudového obydľia v prostredí etnických enkláv	232
Josef Vařeka: Ke vztahu českého a německého lidového domu	237
Soňa Kovačevičová: Interetnické vzťahy, životné prostredie a vkus širokých ľudových vrstiev na Spiši	241
Štefan Mruškovič: K niektorým spoločným charakteristickým znakom ľudového domu v oblasti slovensko-moravského pohraničia	254
Josef Souček: Lidové stavitelství na Slovácku a Záhoří	259
Jiří Langer: Interetnické vztahy lidového domu moravsko-slovensko-polské kontaktné zóny	266
Jaroslav Vajdiš: Prostorové a hmotové řešení architektury na Valašsku	280

Emilie Haroková: Historický vývoj bydlení a staveb u fojtství v Bukovci na Těšínsku	285
Miroslav Šopoliga: Horizontálne členenie ľudového domu v slovensko-poľsko-ukrajinskom pohraničí na východnom Slovensku	290

ROZHLADY

Jubileum PhDr. Boženy Filovej, CSc. (Ján Mjartan)	305
Valné zhromaždenie Slovenskej národopisnej spoločnosti (Adam Pranda)	309
Filozoficko-metodologický seminár o filozofických kategóriách v etnografii (Adam Pranda)	311
Konferencia o etnografii Prahy (Peter Salner)	313
6. seminarium ethnomusicologicum (Eva Orsáryová — Andrej Sulitka)	315
Rokovanie o múzeách v prírode (Ján Botík)	317
Medzinárodná konferencia o interetnických vzťahoch vo folklóre západných Slovanov (Viera Gašparíková)	318
K výstave ľudového umenia v Belehrade (Ester Plicková)	319
Súťaž vo varení ľudových jedál (Viera Abeľová)	320

RECENZIE A REFERÁTY

СОДЕРЖАНИЕ

Этнографические исследования рабочих областей	153
Ян Михалек: Рабочие области в Словакии как составная часть этнографических исследований	155
Любица Дроппова: О проблематике фольклористического исследования рабочих областей в Словакии в Современности	161
Соња Бурласова: Над вопросами изучения рабочих песен	167
Йозеф Ушак: О некоторых проблемах этнографического изучения рабочих областей в Словакии	173
Антонин Робек: О некоторых вопросах этнографического изучения рабочих (деревенской бедноты) в имении Зволенивек в первой половине 19 века	179
Мириам Моравцова: Проблематика изучения одежды в столичной пражской среде	193

Na 1. strane obálky: Fľaša s výjavom baníckej a hutníckej práce. (Výsek strednej časti.) Kremnica, koniec 18. stor. Zo zbierok Banského múzea, Šoproň. Farebná snímka: E. Plicková

Auf der Vorderseite des Umschlages: Flasche mit Darstellung der Berg- und Hüttenarbeit. (Ausschnitt des mittleren Teiles.) Kremnica, Ende des 18. Jahrhunderts. Aus den Sammlungen des Montanmuseums, Sopron.

NAD OTÁZKAMI BÁDANIA O ROBOTNÍCKYCH PIESŇACH

SOŇA BURLASOVÁ
Národopisný ústav SAV, Bratislava

Robotnícke piesne stáli dlho na okraji pozornosti folkloristiky. Po oslobodení, keď robotníctvo ako trieda vystúpilo do popredia v štruktúre spoločnosti, keď upozornilo na seba nielen ako významná zložka národnej pospolitosti, ale ako jej vedúca sila, nemohlo to ostať bez dôsledkov ani na zameranie vtedajšej vedy. V tomto období etnografia aj folkloristika hľadajú spôsob, ako vystihnúť aspoň základné črty jeho kultúry v tých bodoch, kde sa odlišuje od kultúry iných tried, najmä roľníctva. V slovenskej folkloristike vznikajú práce, ktoré sa zameriavajú na najnovšiu akoby folklórnu tvorbu príslušníkov robotníckej triedy,¹ na najstaršie korene folklórnej tvorby tejto triedy,² ako aj na jej, možno povedať, stredné obdobie, ideove najvýznamnejšie, na revolučné robotnícke piesne.³ Tieto pokusy nasledovali zo začiatku za sebou, v čom sa zrači úsilie experimentálne overiť metódu, ktorá by čo najspôľahlivejšie viedla k cieľu, kým neskoršie sa navzájom kombinujú, čo vyplývalo z celkového (aj personálneho) rozvoja folkloristiky po oslobodení, ako aj zo zvyšovania vedeckej náročnosti tejto úlohy. V procese bádania nad otázkami kultúry robotníckej triedy sa mnohé stanoviská vyjasnili a získal sa aj dokumentačný materiál na ich podopretie. Keďže však celkove nemôže ísť o krátkodobú akciu, ale o syste-

matické bádanie, v ktorom sa využijú rozmanité metodické prístupy, treba si v obdobiach, keď sa sumarizuje doterajšia práca a načrtávajú sa perspektívy ďalšej, formulovať aspoň schematicky výsledky, ku ktorým sa doteraz dospelo.

Robotnícke piesne na Slovensku rozoznávame v zásade dvojaké: 1. folklórneho typu so sociálno-kritickým námetom, 2. zľudovené a polozľudové s revolučnou tematikou.

Piesne folklórneho typu vznikali ako prejav nositeľov tradičných dedinských robotníckych povolání — sezónnych poľnohospodárskych robotníkov, lesných robotníkov a možno sem počítať aj banícke piesne niektorých oblastí (Žakarovce), ako aj niektoré vystahovalecké piesne.

Tieto piesne stvárajú špecifickú tematiku námezdnnej práce, ktorá vnáša do piesňovej tvorby viaceré nové momenty. Sú silne sociálne podfarbené, to však nie je tá výlučná črta, pretože sama sociálna problematika preniká viaceré žánre tradičnej piesňovej tvorby. Silne je zastúpená napríklad v piesňach regrútskych a vojenských, kde vystupuje vo forme existenčného problému rodičov, ktorí strácajú vojenskou povinnosťou nadtľho jediná pomoc v dome, alebo v piesňach svadobných, kde sa vyhrocuje v protipostavení majetkových pomerov vlastných a nových rodičov nevesty,

ako aj v uspávkách, do ktorých sa premieta v podobe reflexie nad dňami bezvládnej staroby v okolnostiach biedy a nedostatku.

Sociálny aspekt robotníckych piesní folklórneho typu ústí do iného modelovania životných situácií. Prejavuje sa tu úsilie po odlíšení životného postavenia robotníka od postavenia roľníka, aj keď priamo v piesni to nie je takto dichotomicky postavené. Možno práve to, že sezónni robotníci sa grupovali z chudobných maloroľníckych rodín, podmienovalo pocit takéhoto odlíšenia. Roľník robil do úmoru s pocitom odovzdanosti, aj keď výsledky jeho práce neboli dostatočné na to, aby ho uživil. V námezdnom pomere sa však stráca tento hybný motor priamej spätosti s výrobnými prostriedkami a vystupuje do popredia úloha sprostredkujúceho článku — zamestnávateľa. Úloha pána (gazdu, majstra) vystupuje v piesni neraz ako terč kritiky, zameranej však osobne, nie nejako širšie, principiálne. Záviselo to od historického povedomia ľudu, ktorý nebol schopný vidieť hlbšie korene takéhoto stavu. Neraz sa ťažké pracovné a existenčné postavenie iba konštatuje, bez náznaku kritiky. Vo vývinovom hodnotení však táto tvorba predstavuje logické ohnivko reťaze.

Lapidárnym prvkom odlíšenia v robotníckych piesňach folklórneho typu je množstvo životných reálií, ktoré sa tu uvádzajú. Aj v piesňach roľníckej kultúry sa vyskytuje najviac reálií v skupine piesní súvisiacich s prácou (napr. v piesňach žatievnych, trávnicich). Tu sa však zmienky o jednotlivých pracovných nástrojoch, či o časovom rozvrhu práce vyskytujú iba sporadicky, obyčajne vo vzťahu podriadenosti voči generálnemu lyrickému kontextu (spomínanie na milého, únava v práci). V sezonárskych, či rubárskych piesňach je však denný pracovný rozvrh so súčasným vymenúvaním pracovných nástrojov, alebo

zložiek stravy, hlavným tematickým plánom niektorých piesní. Takéto piesne sú postavené priamo na konkrétnych reáliách, a aj keď nie sú výlučným reprezentantom piesní spomínaného druhu, prinášajú také prvky, ktoré hodnotíme v pomere k tradičnej tvorbe ako nové. Treba mať totiž na zreteli, že spoločenská vrstva sezónnych robotníkov, ako aj stálych robotníkov v dedinských baníckych podnikoch, tradovala aj podstatné žánre roľníckej piesňovej kultúry, a preto v novej tvorbe potrebovala zdôrazniť špecifické zretele. Preto je ideový plán piesní stavaný na aspektoch odlišnosti.

Pocit výlučnosti bol daný aj tým, že táto spoločenská vrstva odchádzala za prácou. U lesných robotníkov išlo o odchody krátkodobé (jedno-, dvojtýždňové) v hraniciach chotára, kým pri sezónnych poľnohospodárskych robotníkoch išlo o odchody dlhšie (jedno-, dvojmesačné) a na väčšie vzdialenosti. Vymanenie sa z uzavretého kolektívu dediny a dočasné zotrvávanie v inom prostredí malo vplyv aj na postupné interregionálne kultúrne kontakty. Ich dôsledky sa premietli po určitých obdobiach aj do vývinu piesňovej kultúry, ktorá strácala svoju uzavretosť a otvárala sa vplyvu nových piesňových štýlov. Tento proces prirodzene nemohol byť prudký, vo vývoji ľudových piesní je však badateľný. Podiel novovznikajúcich robotníckych povolání na formovanie štruktúry kultúry obce nebol doteraz ešte dostatočne zhodnotený, v súvisi s vývinom piesňových štýlov zdôrazňovala sa napríklad skôr závažnosť životných skúseností súvisiacich s vojenskou prezenčnou službou. Touto cestou sa predpokladalo hlavne prenikanie novouhorského hudobného štýlu. Doterajšie skúsenosti však ukazujú, že poľnohospodárske sezónne práce tvorili druhý takýto transmisný kanál. Hoci ide o nebohatú vrstvu piesní, zastúpené sú v nej vývinovo odlišne zakotvené štýly.

Do robotníckych piesní folklórneho typu možno ešte počítať niektoré vysťahovalecké piesne. Ide hlavne o tie, ktoré sa zameriavajú na otázky práce (najčastejšie sa spomína práca pod zemou), a tým sa obsahovo aj výrazovo blížia doteraz spomenutým typom. Pri sociálnej emigrácii išlo o najradikálnejšie a najdlhšie trvajúce pretrhnutie pút s rodnou obcou, ktoré viedlo obyčajne až ku trvalému vyčleneniu vysťahovalcov z organizmu obce, k ich pocitovaniu ako cudzorodého prvku po návrate domov. Preto nemohlo ísť ani o nejaké „presakovanie“ kultúrnych vplyvov, lebo týchto emigrantov, ktorí sa navrátili, považovalo domáce obyvateľstvo za istým spôsobom odcudzených. Okrem toho ich kontakt s kultúrou cudzích krajín, do ktorých odchádzali za prácou, bol obťažný, preto sa aj v zahraničí zoskupovali podľa možnosti na základe národnosti. (V rodnej obci mohli po návrate vplývať svojím príkladom skôr na spôsob života. Mali však veľkú úctu, pokiaľ išlo o ich životné, najmä politické názory, a často patrili medzi pokrokové zložky obce.) Ich piesne teda logicky kotvili v domáciach piesňových štýloch.

Spomínané typy piesní nazývame preto folklórnymi, lebo ich výrazové prostriedky, tak v texte, ako aj v melódii, vychádzali z tradičnej ľudovej tvorby. Folklórne boli tiež svojou funkciou, svojou prirodzenou spätosťou s každodenným životom.

Naproti tomu v revolučných robotníckych piesňach sa uskutočnil vývinový skok. Išlo tu o pretrhnutie pút s tradíciou v tematike, funkcii, aj štýle. Revolučné robotnícke piesne sú kvalitatívne odlišné, vznikli ako výraz vyššej etapy vývoja robotníckej triedy. Neboli už len odrazom jej sociálneho postavenia, ale tlmochli aj jej názory a požiadavky. Ich ideové poslanie dostalo nový rozmer, neznámy v tradičnej ľudovej piesni, plnili funkciu manifestu. Tieto sku-

točnosti nemohli ostať bez dôsledkov na spôsob vyjadrenia, na výrazové prostriedky. Preto prichádzalo k spájaniu prvkov ľudovej a umelej tvorby. Nemalú úlohu v tejto situácii malo to, že si robotníctvo vedome prisvojilo tvorbu profesionálnych autorov, ktorá vznikla ako prejav stotožnenia sa s požiadavkami robotníckej triedy. Umelá tvorba sa už v tom čase nepociťovala ako niečo úplne výlučné, ba aj mnohí ľudoví autori v úsilí primerane tlmochliť nové, pokrokové idey a názory inklinujú k umelej forme tak v texte, ako aj v melódii. Podmienkou vzniku a prijímania takejto tvorby bola existencia továrenského robotníctva, ktoré sa síce čiastočne vracalo na dedinu, ale aj takého, ktoré už bolo od nej úplne odtrhnuté.

Revolučné robotnícke piesne splnili svoju historickú úlohu a pre dnešok ostávajú viac-menej iba dokumentom svojej doby. Ich životnosť je iba latentná. Vo vývoji spoločnosti sú však obdobia, keď sa práve na takéto odkazy minulosti nadväzuje. Takouto príležitosťou bolo naposledy obdobie druhej svetovej vojny a vznik domáceho protifašistického odboja. Za týchto podmienok ožili niektoré staršie robotnícke piesne novou silou, ktorú podnietilo vedomie spojenia prítomnosti s tradíciou. Robotnícke piesne prenikli čiastočne aj do partizánskeho hnutia. V tomto zmysle je príznačné, že na medzinárodnom sympóziu o robotníckych piesňach v Československu v r. 1961 sa vyslovila téza, že v partizánskych piesňach ide o pokračovanie robotníckej kultúry.⁴ Aj keď toto konštatovanie neplatí pre všetky národné kultúry rovnako, a hlavne neplatí všeobecne s ohľadom na všetky stránky partizánskeho spevu, možno ho v istom zmysle prijať. Platí napríklad, pokiaľ ide o predĺženie súčasného uplatňovania umelých a ľudových prvkov piesňovej tvorby v príbuzných funkčných

spojeniach. V tomto ohľade možno hovoriť o vysokom stupni nadväznosti na revolučné robotnícke piesne. V partizánskych piesňach, rovnako ako v robotníckych, sa viacerým spôsobom modifikovalo konkrétne uplatnenie týchto princípov. V niektorých prípadoch ide o spájanie umelého textu s folklórnou melódiou, v iných o spájanie pôvodom ľudového textu s umelou, najmä pochodovou melódiou, kým v ďalších ide o zložitejšie vnútorné prestupovanie oboch princípov.

Ako vidieť na základe zhrnutia niektorých príznačných črt robotníckych piesní, na ich bádanie nemožno hľadiť ako na samostatnú vytrhnutú otázku, lebo by to neumožnilo sledovať problematiku v závažných bohatých súvislostiach. Naopak, iba komplexné skúmanie, v celkovom kontexte s kultúrou a spôsobom života môže viesť k novým, hlbším poznatkom. Plánovaný výskum robotníckych oblastí môže byť práve vhodným krokom k takejto progresívnej orientácii.

POZNÁMKY

¹ BARABÁŠOVÁ, B.: Príspevok k problematike vzniku nového folklóru na Slovensku. *Národop.* Sb., 11, 1952, s. 321–364. — BURLASOVÁ, S.: Ľudová hudobná kultúra. In: *Banická dedina Žakarovce*. Bratislava 1956, s. 536–538, 553.

² DROPOVÁ, E.: K problematike predchodcov robotníckej revolučnej piesne vo folklórnej piesňovej tvorbe slovenského ľudu. *Slov. Národop.*, 9, 1961, s. 339–357. — BURLASOVÁ, S.: *Piesne s banickou tematikou*. In: *Banická dedina Žakarovce*. Bratislava 1956, s. 552–554, 583–585.

³ DROPOVÁ, E.: Výber piesňového materiálu

z ankety „Hľadáme robotnícku pieseň“. *Slov. Národop.*, 9, 1961, s. 433–435. — TÁ ISTÁ: Niektoré problémy a metódy výskumu robotníckych piesní na Slovensku. *Slov. Národop.*, 14, 1966, s. 355–356. — Príspevek k výskumu slovenských ťelničských písní. *Hud.-ved. Štúd.*, 4, 1960, s. 5–69. — DYGAČZ, A.: Poznávací úloha robotníckych písní. *Slov. Národop.*, 9, 1961, s. 396–407.

⁴ BURLASOVÁ, S.: Medzinárodné sympóziu o výskume robotníckej piesne. *Slov. Národop.*, 9, 1961, s. 460.

НАД ВОПРОСАМИ ИЗУЧЕНИЯ НАРОДНЫХ ПЕСЕН

Резюме

Рабочие песни долгое время находились вне центра внимания фольклористики. После окончания второй мировой войны, когда рабочий класс вышел на передний план как ведущая сила общества, появляется стремление характеризовать основные черты его культуры, особенно в тех пунктах, где она отличается от культуры других классов, главным образом крестьянства. В словацкой фольклористике возникают работы, направленные на новейшее, квазифольклорное творчество представителей рабочего класса, на наиболее старые корни фольклорного творчества этого класса, а также и на его средний, наиболее значительный в идейном отношении период, на революционные рабочие песни. На основе работы с документами и научного исследования был сделан вывод, что

рабочие песни в Словакии носят, в сущности, двойственный характер: 1. фольклорного типа с социально-критической темой, 2. ставшие народными и полународными с революционной тематикой.

Песни фольклорного типа возникали в качестве проявлений носителей традиционных деревенских рабочих профессий — сезонных сельскохозяйственных рабочих, лесных рабочих, сюда же можно отнести и шахтерские песни некоторых областей и часть переселенческих песен.

Эти песни передают специфическую тематику наемного труда, вносящего в песенное творчество несколько новых моментов. Социальный аспект этих рабочих песен ориентируется на отличие рабочего положения от положения крес-

тьянина. Одним из средств отличия является множество жизненных реалий, которые здесь упоминаются. Тогда как в песнях крестьян сравнительно меньшее количество реалий всегда подчинено генеральному лирическому плану, здесь реалии образуют главный тематический план. Здесь констатируется тяжелое положение рабочих, трудные условия их работы и жизни, критика иногда направлена против господина (хозяина, мастера), но историческое сознание народа еще не было на таком уровне, чтобы он мог видеть и искать более глубокие корни этого положения.

Упомянутые типы песен мы называем фольклорными, поскольку их средства выражения как в тексте, так и в мелодии, исходили из традиционного народного творчества. Фольклорными они были и по своей функции, своей естественной связи с повседневной жизнью. В революционных рабочих песнях, наоборот, произошел скачок в раз-

витии. Он состоял в разрыве связи с традицией в тематике, функции и стиле. Эти песни не были уже лишь отражением социального положения рабочего класса, но передавали и его взгляды и требования. Их идейная роль приобретала новое измерение, выполняла функцию манифеста. Этот факт оказывал влияние и на изобразительные средства, в которых происходило объединение элементов искусственных и народных.

Революционные рабочие песни выполнили свою историческую роль и их жизненность является латентной. В переломные периоды развития общества их наследие оживает. Таким периодом явился период второй мировой войны, когда в условиях антифашистского сопротивления ожили некоторые старые рабочие песни с новой силой, вызванной сознанием связи настоящего с традиционным.

ÜBER DEN FRAGEN DER ARBEITERLIEDERFORSCHUNG

Zusammenfassung

Die Arbeiterlieder standen lange am Rande der Aufmerksamkeit der Folkloristik. Nach dem Ende des zweiten Weltkrieges, als die Arbeiterklasse nach vorne als die führende Kraft der Gesellschaft hervortrat, äussert sich das Streben, die grundsätzlichen Linien ihrer Kultur zu charakterisieren, hauptsächlich in den Punkten, wo es sich von der Kultur anderer Klassen, namentlich der Bauernklasse unterscheidet. In der slowakischen Folkloristik entstehen Arbeiten, die sich auf die neueste quasi Volksschöpfung der Angehörigen der Arbeiterklasse einstellen, auf die ältesten Wurzeln der Volksschöpfung dieser Klasse, als auch auf ihre mittlere der Idee nach bedeutendste Zeitspanne, auf die revolutionären Arbeiterlieder. Durch die Dokumentationsarbeit und durch die wissenschaftliche Erforschung gelangte man zur Erkenntnis, dass die Arbeiterlieder in der Slowakei im wesentlichen zweifach sind: 1. Der Folkloretyp mit dem sozialkritischen Grundgedanken, 2. folklorisierter und halbvolkstümlicher Liedertyp mit der revolutionären Thematik.

Die Lieder des Folkloretyps entstanden als Äusserung der Angehörigen der traditionellen dörflichen Arbeiterberufe — Saisonlandarbeiter, Waldarbeiter und man kann hierher auch Berglieder einiger Gebiete und einen Teil der Auswanderungslieder einreihen.

Diese Lieder gestalten die spezifische Thematik der Lohnarbeit, welche in die Liederschöpfung mehrere neue Momente bringt. Der Sozialaspekt dieser Arbeiterlieder zielt zur Unterscheidung der Lebensstellung des Arbeiters von der Stellung des Landwirtes. Eines von den Mitteln der Unterscheidung ist die Menge der Lebensrealien, die hier angefügt sind. Während in den landwirtschaftlichen Liedern verhältnismässig eine kleinere Menge von Realien immer dem lyrischen Generalplan unterordnet ist, bilden die Realien hier den thematischen Hauptplan. Die harte Arbeits- und Existenzstellung der Arbeiter wird hier konstatiert, die Kritik ist manchmal gegen den Herrn (Grundbesitzer, Meister) gerichtet. Das historische Bewusstsein des Volkes war noch nicht auf solcher Höhe, damit es im Stande wäre zu sehen und die tieferen Wurzeln einer solchen Stellung zu suchen.

Die erwähnten Liedertypen nennen wir Folkloretypen, weil ihre Ausdrucksmittel, wie im Text, so auch in der Melodie, aus der traditionellen volkstümlichen Schöpfung ausgingen. Folklorelieder wurden sie durch ihre Funktion, durch ihre natürliche Verbundenheit mit dem täglichen Leben. In den revolutionären Arbeiterliedern wurde im Gegenteil ein Entwicklungssprung verwirklicht. Es ging hier um Zerreißen

der Fessel mit der Tradition in der Thematik, der Funktion und im Stil. Sie waren nicht nur ein Reflex der Sozialstellung der Arbeiterklasse, sondern dolmetschten auch ihre Ansichten und Forderungen. Ihre Ideensendung erwarb eine neue Dimension, sie erfüllten die Funktion des Manifestes. Diese Tatsachen beeinflussten auch die Ausdrucksmittel, in denen es zur Vereinigung der künstlichen und volkstümlichen Elemente kommt.

Die revolutionären Arbeiterlieder erfüllten ihre

historische Aufgabe und ihre Dauer ist nur latent. In den Bruchzeitabschnitten der Gesellschaft knüpft man doch an ihre Verweisung an. Eine solche Gelegenheit war die Zeitspanne des zweiten Weltkrieges, als in den Bedingungen des antifaschistischen Widerstandes einige ältere Arbeiterlieder wieder lebendig wurden. Es war eine neue Kraft, die durch das Bewusstsein der Verbindung der Gegenwart mit der Tradition angeregt wurde.

СЛОВАЦКАЯ ЭТНОГРАФИЯ

Журнал Словацкой Академии Наук

Год издания 24, 1976, № 2

Издается четыре раза в год

«ВЕДА», издательство Словацкой Академии Наук

Редакторы Д-р Божена Филова и Павол Стано

Адрес редакции: 884 16 Братислава, Клеменсова 19

SLOWAKISCHE VOLKSKUNDE

Zeitschrift der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Jahrgang 24, 1976, Nr. 2. Erscheint viermal im Jahre

Herausgegeben vom VEDA, Verlag der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Redakteure PhDr. Božena Filová und Pavol Stano

Redaktion: 884 16 Bratislava, Klemensova 19

SLOVAK ETHNOGRAPHY

Journal of the Slovak Academy of Sciences

Volume 24, 1976, No. 2

Published quarterly by VEDA, the Publishing House of the Slovak Academy of Sciences

Managing Editors PhDr. Božena Filová and Pavol Stano

Editor: 884 16 Bratislava, Klemensova 19, Czechoslovakia

L'ETHNOGRAPHIE SLOVAQUE

Revue de l'Académie slovaque des sciences

Anné 24, 1976, No. 2. Parait quarte fois par an Editions de VEDA, maison d'édition de l'Académie slovaque des sciences

Rédacteurs: PhDr. Božena Filová et Pavol Stano

Rédaction: 884 16 Bratislava, Klemensova 19

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

Časopis Slovenskej akadémie vied

Ročník 24, 1976, číslo 2 — Vychádza štyri razy do roka

Vydáva VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied

Hlavná redaktorka PhDr. Božena Filová

Výkonný redaktor Pavol Stano

Redakčná rada: dr. Soňa Burlasová, dr. Emília Horváthová, dr. Soňa Kovačevičová, dr. Milan Leščák, dr. Michal Markuš, doc. dr. Ján Michálek, dr. Ján Mjartan, doc. dr. Štefan Mruškovič, dr. Viera Nosáľová, doc. dr. Ján Podolák, doc. dr. Antonín Robek.

Výtvarná redaktorka Viera Miková

Redakcia: 884 16 Bratislava, Klemensova 19

Vytlačili Tlačiarne Slovenského národného povstania, n. p., Martin

Jednotlivé číslo Kčs 20,—; celoročné predplatné Kčs 80,—

Výmer SÚTI č. 8/6

Rozširuje Poštová novinová služba, objednávky vrátane do zahraničia a predplatné prijíma PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače, Gottwaldovo nám. 48/VII, 884 19 Bratislava. Možno objednať aj na každej pošte alebo u doručovateľa.

© VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1976

Distributed in the socialist countries by SLOVART Ltd., Leningradská 11, Bratislava, Czechoslovakia. Distributed in West Germany and West Berlin by KUBON UND SAGNER, D-8000 München 34, Postfach 68, Bundesrepublik Deutschland. For all other countries, distribution rights are held by JOHN BENJAMINS, N. V., Periodical Trade, Amsteldijk 44, Amsterdam, Netherlands.